

Co je opravdu podstatné v duchovním životě

biblický kurz v CB Smíchov, květen a červen 2020

Kurz věnovaný pokladu staré Jednoty bratrské – rozlišování věcí podstatných pro spásu, služebných a případných. Můžete se těšit na vhled do teologie staré Jednoty i na výklad biblických textů. Kurz bude obsahovat vedle přednášek a společného studia Bible také náměty k samostudiu.

Přehled setkání

Co je opravdu podstatné v duchovním životě

1. Co je to učení o věcech podstatných, služebných a případných? – 21. května
2. Vývoj tohoto učení před Komenským – 28. května
3. Pojetí Komenského: Věci případné – 4. června
4. Pojetí Komenského: Víra, láska a naděje – 11. června
5. Praktické rozlišování PSP: ženy za kazatelnou – 18. června
6. Praktické rozlišování PSP: misijní metody – 25. června

Použité zdroje

1. Co je to učení o věcech podstatných, služebných a případných? – 21. května

Učení staré Jednoty bratrské, původní znění:

Věci podstatné ke spáse ze strany Boha jsou milosrdenství Boha Otce, zásluhy Ježíše Krista a dary Ducha svatého; ze strany člověka pak víra, láska a naděje. Služebné věci jsou slovo Boží, moc klíčů a svátosti. Věci případné pak jsou různá nařízení související s věcmi služebnými, které jsou v moci církve.

Jakoubek ze
Stříbra*
1375-1429

bratr Řehoř
Krajčí
1420-74

Lukáš
Pražský
1460-1528

Jan Ámos
Komenský
1592-1670

1415		1464		1525				1632	1650	1662
večeře Páně pod obojí		Svolení na horách rychnovských		O pravdě a pravé jistotě Božího spasení				Řád Jednoty českých bratří	Křaft umírající matky Jednoty bratrské	Význání víry Jednoty českých bratří

* Obraz přijímání pod obojí u Jakoubka ze Stříbra je převzat z *Československých dějin v obrazech*, 15. století. Bratr Řehoř i Lukáš Pražský jsou ztvárněni na fasádě evangelického kostela na Vinohradech. Portrét Komenského je převzat z projektu Komenský2020.cz, autorkou je Ester Kuchyňková.

Jakoubek ze Stříbra rozlišoval podstatné (závazné) a vedlejší části mše a snažil se tak přispět ke smíru mezi radikálními a umírněnými proudy v husitství.

Pro bratra **Řehoře** byly věcmi podstatnými „víra, láska a naděje a z nich plynoucí dobré jednání a život ctnostný“, služebními svátosti, případnými pak obřady, které „závisí na době a místě a mohou býti i nebýti“ (citáty z knihy A. Molnára o Lukášovi Pražském, str. 19-20).

Lukáš Pražský je pak vlastním tvůrcem učení v jeho konečné podobě, která se nezměnila dodnes.

Jan Ámos Komenský toto učení jednak přejímá, ale také je aktivně používá, cení si ho a tvořivě ho rozvíjí.

Učení o věcech podstatných, služebných a případných dnešními slovy:

Záchrana člověka stojí na lásce Boha Otce, životě, smrti a vzkříšení Ježíše Krista a na působení Ducha svatého. To všechno člověk přijímá vírou, s láskou a nadějí, které jsou zároveň Božím darem i lidskou odpovědí na Boží jednání.

Tuto Bohem připravenou záchranu zjevuje Bible, dosvědčují ti, kdo zvěstují Evangelium, a svátosti ji zpečetí.

Pak jsou zde další lidmi domluvená pravidla, která pomáhají, aby Bohem zachráněni lidé spolu žili bez zmatků a v pokoji.

Toto učení je užitečné a důležité:

- Podle Lukáše Pražského všechny bludy plynou z neporozumění rozdílu mezi věcmi podstatnými a služebními anebo z mylného určování jejich obsahu a vzájemného poměru. Předním úkolem teologie je znovu jasně ukázat na důležitost podstatných věcí. *Nejvíc lidé bloudí, když ... pravdy bytné, podstatné v služebnostech skládají aneb jinde jich hledají.* (viz Molnár, 32, pozn. 72)
- J. A. Komenský v poslední vůli Jednoty (kšaft) odkazuje evropským křesťanům jako zvláštní dědictví své církve: *Všechněm pak spolu Jednotám křesťanským (římské, tj. církvi katolické, helvetské, tj. církvi reformované, německé, tj. církvi luterské) odkazují roztoužení se po jednomyslnosti a smíření se a spojení u víře a v lásce k jednotě ducha. ... Ó by vám Bůh dal trefiti na grunty věcí podstatných, služebných, případných, jako mně trefiti dal, abyste všichni ... po pravdivé účastnosti milosrdenství Božího, po pravdivé účastnosti zásluhy Kristovy i po pravdivé účastnosti přesladkých vnitřních darů Ducha svatého, kterýchž se skrze pravdivou víru, pravdivou lásku a pravdivou k Bohu naději odchází, v čemž podstata křesťanství záleží. Těchto pak zase nabývá se přísluhováním od Boha zřízených služebných pomoci: slova, klíčů a svátostí; jejichž moc prokazuje se nejlépe vnitř mocí Ducha, když se jich sprostně a upřímně, pokorně a důvěrně, jakožto podaných od Boha prostředků bez vymyšlených lidmi šperků užívá.*
- Církev bratrská je jedna z mála církví v současnosti, která toto učení nadále používá. Hned první odstavec našeho církevního řádu se týká náležitého „užívání řádu“ a píše se tu: *Po vzoru staré Jednoty bratrské přijímáme Řád jako soubor lidských ustanovení a věc „případnou“.*

Lukáš 12,13-34: Proč je SPASENÍ tak důležité?

Další oddíly, kde Ježíš říká, co je to jedno nejdůležitější: Mt 6,33; 7,12, L 10,42; 18,22, největší přikázání.

PODOBENSTVÍ Někdo ze zástupu Ježíše požádal: „Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.“

Jak asi zní odpověď na tuto otázku? Ježíš mu odpověděl: „Člověče, kdo mne ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?“

Toto je Ježíšův soud. A řekl jim: „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.“

Pak jim pověděl toto podobenství: Jednomu bohatému člověku se na polích hojně urodilo. Uvažoval o tom a říkal si: ‚Co budu dělat, když nemám kam složit svou úrodu?‘ Pak si řekl: ‚Tohle udělám: Zbořím stodoly, postavím větší a tam shromáždím všechno své obilí i ostatní zásoby a řeknu si: Teď máš velké zásoby na mnoho let; klidně si žij, jez, pij, buď veselý myslí.‘

Ale Bůh mu řekl: ‚Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvou duši, a čím bude to, co jsi nashromáždil?‘ Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady a není bohatý před Bohem.

SEMINÁŘ Svým učedníkům řekl: Proto vám pravím: Nemějte starost o život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Život je víc než pokrm a tělo než oděv.

Otázku dědictví Ježíš rozšířil na celé živobytí...

- Všimněte si havranů: nesejí, nežnou, nemají komory ani stodoly, a přece je Bůh živí. Oč větší cenu máte vy než ptáci! Kdo z vás může jen o píd' prodloužit svůj život, bude-li se znepokojovat? Nedokážete-li tedy ani to nejmenší, proč si děláte starosti o to ostatní?
- Všimněte si lilií, jak rostou: nepředou ani netkají – a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn jako jedna z nich. Jestliže tedy Bůh tak obléká trávu, která dnes je na poli a zítra bude hozena do pece, čím spíše obleče vás, malověrní!

A neshánějte se, co budete jíst a co pít, a netrapte se tím. Po tom všem se shánějí lidé tohoto světa. Váš Otec přece ví, že to potřebujete.

Je toto to jediné podstatné? Vy však hledejte jeho království a to ostatní vám bude přidáno. Neboj se, malé stádce, neboť vašemu Otci se zalíbilo dát vám království.

Prodejte, co máte, a rozdejte to. Opatřte si měšce, které se nerozpadnou, nevyčerpatelný poklad v nebi, kam se zloděj nedostane a kde mol neničí. Neboť kde je váš poklad, tam bude i vaše srdce.

Vaše domácí příprava na příště

1. Přečtěte si článek v prosincovém čísle časopisu Brána (dostupný on-line: https://issuu.com/redakce/docs/prosinec_2015_-_o_ez). V přemýšlení vám mohou pomoci následující otázky:

- Již jste o tomto učení slyšeli? Zkuste si vzpomenout kde (od koho) a co?
- Seřaďte, jak šli za sebou osoby a události zmíněné v textu: Lukáš Pražský, svolení na horách Rychnovských, Řehoř, Amedeo Molnár, F. M. Bartoš, Jakoubek ze Stříbra, Jan Augusta, Jan Blahoslav, Jan Ámos Komenský. Přidat si tam můžete: počátek světové reformace, bitvu na Bílé hoře a třicetiletou válku.
- Seřaďte uvedené námitky podle toho, jak moc se vás týkají. K té pro vás nejaktuálnější pak napište vlastní odpověď.
- Jakými moderními slovy byste nahradili ta staročeská slova „podstatné, služebné, případné“?
- Setkali jste se s tím, že by toto učení pomohlo udržet jednotu v církvi?
- A s jakými věroučnými spory mezi křesťany jste se setkali?
- Vedle hudby v církvi uveďte další příklady, kde by pomohlo si vyjasnit, co je podstatného, co služebného a co případného?
- Zkuste říct toto učení z paměti nebo vlastními slovy.

Pokud chcete, můžete své odpovědi kazateli poslat a získat tak od něho zpětnou vazbu.

2. Přečtěte si a zamyslete se nad úryvkem z Bible – Ozeáš 6,6

- Čtete Ozeášova v souvislosti okolních vět a odstavců.
- Ježíš se k tomu opakovaně hlásí. Výrok jednak obsahuje rozlišení chrámové bohoslužby v souladu s kněžskými předpisy od milosrdenství a lásky (heb. chesed). Zároveň obsahuje upřednostnění lásky před oběťmi, které jsou tvrdě kritizovány až odmítnuty.
- Podívejte se na další místa v Bibli na toto téma:
 - slova proroka Samuele, tedy v době ještě před stavbou chrámu (1S 15,22)
 - žalm Davidův v závěru první knihy žalmů, který patří k počátkům chrámové bohoslužby: Žalm 40,7-9 a jeho výklad v Žd 10,1-10
 - mudroslovná tradice krále Šalomouna: Př 21,3; Kaz 4,17
 - prorocké výroky proti chrámové bohoslužbě: Jr 7,21-28, Am 5,21-25
 - proroci říkající totéž jako Oz 6,6: Iz 1,10-17, Mi 6,6-8
 - Ježíš se hlásí k Ozeášovu výroku:
 - Mt 9,9-13 a příběhy kolem (také Mk 2,13-17, L 5,27-32)
 - Mt 12,1-8 a příběhy kolem (také Mk 2,23-28, L 6,1-5)
 - případně Mt 23,23 (také L 11,42)
 - Mk 12,33

Dokážeme rozlišovat podstatné od pomocného? Které otázky jsou situační?

Kde je tu někde zmíněno stvoření světa a celého vesmíru?

Mám v životě velký problém, např. závislost na alkoholu, drogách nebo pornu. Kde je zachycen tento můj problém v tomto učení?

Kde je tu má své místo Ježíšův druhý příchod?

Kam spadá otázka správného dne a hodiny bohoslužby?

Co z toho je Evangelium, dobrá zpráva? Kde má Evangelium své místo?

Bez čeho duchovní život být nemůže v žádném případě, ani na pustém ostrově či ve vězení?

Když se někdo chce stát křesťanem, co potřebuje?

Je láska nejvyšší hodnotou?

Jak důležité je transparentní financování církvi?

Kde a jak je vyjádřeno, že spasení je z milosti, bez našich zásluh?

ZÁCHRANA ČLOVĚKA

láska Boha Otce víra
dílo Ježíše Krista láska
působení Ducha svatého naděje

Kde hledat kázání a vyučování v církvi?

Na základě čeho někteří říkají, že Bible se má číst každý den?

Slovo Boží
ti, kdo zvěstují Evangelium svátosti

K čemu je Bible především potřeba?

Věci případné

Jak důležité je chodit v neděli na bohoslužby?

Různí lidé a církve používají různé formy a metody, aby přinesli Evangelium naší společnosti. Jak nám toto učení pomůže v této věci?

Ukažte, co je nástrojem a k čemu takový nástroj je.

Kde tu najdeme to, zda mám co jíst a kde bydlet?

Podle čeho se pozná opravdu věřící člověk?

Kde jsou obsaženy „besídkové“ příběhy praotců, vyvedení z Egypta, příchod do zaslíbené země a vyhnání ze země zaslíbené?

Co se tu říká o roli žen za kazatelnou v církvi?

Jakou roli hraje duchovní zkušenost? Každý má alespoň jednu či několik málo zásadních zkušeností s Bohem v našich životech...

Najděte to nejdůležitější.

Pomáhá toto učení poznat „začátečníka“ od „pokročilého“? V čem spočívá zralost?